

Författare	Datum	Version	sida
Per Hansson	2019-04-19	PA8	1 (8)

Studiero på Struktivskolan

Introduktion

Det här dokumentet beskriver hur vi på Struktivskolan arbetar för att skapa studiero, så att eleverna och pedagogerna kan ha full fokus på sitt skolarbete.

1	Inledning.....	2
2	Syfte, mål och ambition.....	2
2.1	Syftet med denna plan	2
2.2	Mål med studieroarbetet	2
2.3	Ambition.....	3
3	Vad är studiero?.....	3
3.1	Skolinspektionens definition.....	3
3.2	När råder studiero?	3
3.3	Skollagen och andra styrdokument.....	4
3.4	Studiero och trygghet.....	4
4	Värderingar runt studiero.....	4
5	Roller och ansvar	5
5.1	Skolledning.....	5
5.2	Pedagoger och andra vuxna.....	6
5.3	vårdnadshavare	6
5.4	Elever.....	6
6	Dokument och rutiner	6
6.1	Återkommande kartläggning	6
6.2	Ordningsregler	6
6.3	Konsekvenstrappan.....	7
6.4	Insatsbanken	7
6.5	Handlingsplaner för enskilda elever	8
7	Referenser.....	8

1 INLEDNING

Det är skolans uppdrag att så långt som möjligt utveckla elevernas förmågor, färdigheter och kunskaper. Alla elever har rätt till en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, då kan de kan prestera sitt allra bästa. Det är alltid vi vuxna på skolan som har ansvaret för att skapa ett bra klimat i klassrummet och då är det viktigt att vi har en genomarbetad och gemensam plan för hur vi ska göra.

Om elever mår dåligt för att de inte kan koncentrera sig på sitt skolarbete är illa nog, men brister i studieron kan leda till ännu större konsekvenser. Om vi vuxna inte maktar med en svår situation riskerar vi att hamna i en negativ spiral där personal slutar och vi får börja om arbetet med att bygga relationer i klassen. Om vi däremot lyckas skapa god studiero och ett bra arbetsklimat snurrar spiralen uppåt när nya elever och pedagoger söker sig till skolan för att de hört bra saker om oss.

Studiero är en viktig arbetsmiljöfråga, för både elever och vuxna. Det finns inga snabba eller enkla lösningar för att skapa god studiero och att förbättra studieron är ett arbete som aldrig tar slut. Vi kan alltid göra vår studiero ännu bättre och därför ser vi över vårt sätt att arbeta inför varje nytt läsår, uppdaterar våra planer och rutiner om vi behöver.

Vi har utgått från många olika underlag när vi tagit fram den här planen, de viktigaste finns med i referenslistan i slutet. Skolinspektionens rapport "Skolors arbete med trygghet och studiero" har varit mest vägledande, särskilt sammanfattningen som handlar om vad som kännetecknar skolor som lyckas väl i arbetet med studiero.

2 SYFTE, MÅL OCH AMBITION

2.1 SYFTET MED DENNA PLAN

Med den här planen vill vi försöka ta fram en gemensam bild av detta rätt komplicerade område. Planen blir en utgångspunkt för våra interna diskussioner och när vi kommunicerar med VH/elever. En skriven plan är lättare att se över och uppdatera än om vi bara har våra oskrivna rutiner, arbetssätt och normer att utgå från.

Det finns många kopplingar till styrning och insatser från till exempel Skolverket och Utbildningsförvaltningen, men vi fokuserar på vad vi kan förbättra på just vår skola. Ett annat viktigt ställningstagande är att vi koncentrerar oss på det generella arbetet för alla elever, inte runt det fåtal elever som vi behöver göra separata, skräddarsydda planer för (se nedan).

2.2 MÅL MED STUDIEROARBETET

Det övergripande, långsiktiga målet är att vi ska ha en hög studiero som helst ökar varje ny termin och därmed en ökad måluppfyllelse (detta mäter vi med enkäter hos elever, vårdnadshavare och pedagoger).

Inför varje nytt läsår sätter vi upp konkreta mål att uppnå, utifrån den kartläggning vi gör på vårterminen. Hur dessa mål ser ut beror på vad vår kartläggning visar.

Kartläggningen under våren styr aktiviteter och konkreta mål för det kommande läsåret.

2.3 AMBITION

Vi har medvetet försökt att inte skriva en för lång plan, vi vill att den ska vara lätt att ta till sig och det innebär att vi ibland förenklat en del rätt komplicerade resonemang för att fånga in kärnan i det vi vill göra. Vi vet att det finns många nyanser i synen på studiero, men tror att detta är rätt väg framåt i vårt förbättringsarbete.

Till exempel skiljer sig uppdragen som lärare (undervisar i ämnen enligt schema), pedagog (arbetar planerat pedagogiskt med eleverna) och vuxna på skolan (möter barnen i andra sammanhang) och det kan ibland vara svårt att urskilja vilka insatser som berör den ena eller andra gruppen av de som arbetar på skolan.

3 VAD ÄR STUDIERO?

Det kan vara svårt att hitta en definition som alla på skolan helt håller med om. Vi vill inte fastna i denna diskussion, utan hellre lägga kraft på själva arbetet runt studieron och väljer därför helt enkelt använda Skolinspektionens definition (se nedan).

Det är viktigt att kunna vara precisa när vi kommunicerar med elever och vårdnadshavare, så att vi mäter samma saker när vi frågar i enkäter.

3.1 SKOLINSPEKTIONENS DEFINITION

"Att eleverna genom undervisningen fokuserar på lärandet och att störande inslag minimeras"

3.2 NÄR RÅDER STUDIERO?

Så här tänker vi att det ser ut i praktiken när det råder studiero på en lektion:

- Det råder en stor ömsesidig respekt mellan eleverna och pedagogerna
- Pedagogerna leder en väl förberedd undervisning med ett stort engagemang där de är lyhörda för elevernas behov och önskemål.
- Eleverna kommer till lektionen med en inställning att vilja lära, utvecklas och följa den planen för undervisningen som pedagogen har förberett.
- Det råder ett positivt, tillåtande och kreativt klimat som präglas av hänsyn och tolerans.

På skolnivå kan vi säga att det råder studiero när

- bemötande och stöd i lärmiljön ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter.
- skolan har strukturer för en hög undervisningskvalitet, en organisation för stabilitet i personalgruppen och
- elever som ges fysiska och pedagogiska förutsättningar att arbeta i lugn och ro på lektionerna.

3.3 SKOLLAGEN OCH ANDRA STYRDOKUMENT

I skollagen, under [kapitel 5 om Studiero och trygghet](#), beskrivs olika åtgärder som kan sättas in för att "komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande", även Skolverket har tagit fram förtydliganden runt elevernas rätt till studiero och trygghet.

Det finns alltså ett tydligt lagrum för att hantera uppträdande som stör undervisningen, men vår ambition är att så långt det är möjligt främja en god studiero, förebygga att eleverna störs för att slippa använda mer disciplinära åtgärder.

3.4 STUDIERO OCH TRYGGHET

Studiero och trygghet är inte samma sak även om det finns en nära koppling och att trygghet ofta är en förutsättning för en god studiero. Det finns också en skillnad mellan att vara trygg med läraren i undervisningen och att vara trygg bland andra elever på skolan. Att vara trygg med läraren innebär till exempel att eleverna vågar ställa "dumma" frågor utan att riskera en lägre bedömning eller annan negativ återkoppling.

Våra insatser runt trygghet kopplat till kränkningar finns beskrivet i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och finns därför inte med i denna plan. Vi är även noga när vi pratar med eleverna och vårdnadshavarna om detta, så att de svarar på rätt saker i enkäterna.

4 VÄRDERINGAR RUNT STUDIERO

För att lättare förstå hur vi valt att arbeta med studiero på Struktivskolan behöver vi vara öppna och tydliga med vilka värderingar som styr detta arbete.

Hela skolans ansvar

Alla som arbetar på skolan, oavsett om vi arbetar som lärare, på fritids, i köket eller med annat, har vi ett uppdrag att utveckla elevernas kunskapsmässiga och sociala förmågor. Det innebär att vi alltid uppmärksammar och direkt åtgärdar kränkningar för att skapa trygghet och att vi alltid agerar goda förebilder för eleverna i alla situationer. Vi involverar därför all personal i arbetet med studiero, även de som inte leder undervisningen i klassrummet.

Fokus på pedagogernas arbete i klassrummet

Pedagogernas ledarskap i klassrummet är avgörande för studieron, se till exempel Stadens rapport. För att stödja lärare och andra pedagoger som undervisar i utmanande grupper organiserar vi elevhälsa, förstelärare och ibland skolledningen i arbetet att hitta konkreta arbetsformer som fungerar med klassen.

Arbeta både lång- och kortsiktigt

I längden är det vårt långsiktiga arbete, våra främjande och förebyggande insatser som skapar en god studiero, det är själva motorn i förbättringsarbetet. Samtidigt måste vi också ha beredskap för och kunna hantera situationer som behöver konkreta, snabba åtgärder – vi arbetar alltså på flera olika plan och med flera olika perspektiv. I vår insatsbank (se nedan) har vi därför samlat aktiviteter inom alla dessa områden.

De vuxnas ansvar

Vi som är pedagoger är, till skillnad från elever och vårdnadshavare, anställda och utbildade för att hantera lärandet. Det innebär att vi alltid tar fullt ansvar för det som händer i vår verksamhet, även om det förstås kan innebära att vi måste ställa krav på elever och vårdnadshavare.

Elever vill om de kan

Vår utgångspunkt är att eleverna gör rätt saker om de kan och att det är vår uppgift som vuxna att hjälpa dem att göra rätt. Att utvecklas från barn till vuxen innebär också att eleverna behöver utmana vuxna normer och därför behöver vi vara lugna, tålmodiga och engagerade när vi hanterar mindre stök och oroligheter.

Balans mellan rätten till studiero och enskilda elevers svårigheter

Alla elever har rätt till en god studiero och ibland kan det vara svårt för pedagoger att skapa denna tillsammans med sin elevgrupp. Samtidigt som alla elever måste få den studiero de behöver, måste vi också förstå och hantera elever som fastnat i ett betende och behöver vuxnas hjälp där de själva inte har tillräcklig mognad eller förmåga.

Det finns ingen enkel lösning på detta dilemma och vi är därför medvetna om att det alltid är en balansakt att ge både gruppen och den enskilda eleven det de behöver.

En del elever behöver mer och annat stöd

Det finns ibland elever som har särskilt stora svårigheter med att leva upp till skolans, kamraternas och föräldrarnas krav på studiero och vi har ett särskilt ansvar för att arbeta med just dessa barn. Deras svårigheter får inte gå ut över andra barns trygghet och studiero, men vi behöver ofta arbeta med dem på ett lite annorlunda sätt än resten av barnen på skolan. Om vi väljer att inte följa våra vanliga rutiner för vissa barn, betyder det att vi istället följer en annan tydlig plan som vi gjort upp i samråd med barnets föräldrar (se nedan).

När vi som arbetar på skolan inte längre räcker till runt vissa elever, tar vi hjälp av externa resurser, som till exempel BUP, socialtjänsten eller polisen.

Tydliga, gemensamma rutiner underlättar för eleverna

Det blir lättare att göra rätt om vi vet vad som gäller, därför är vi tydliga med våra regler och rutiner. Med riktlinjer, som till exempel Struktivlektionen och våra ordningsregler hjälper vi eleverna, eftersom de får större förutsägbarhet om det vi gör på skolan.

5 ROLLER OCH ANSVAR

Rektors ansvar enligt Skollagen att skapa förutsättningar för studiero och agera om den inte är tillräcklig. Om vi ska lyckas med att skapa en god studiero behöver alla som berörs dra åt samma håll. Så här tänker vi om ansvarsfördelningen.

5.1 SKOLLEDNING

Det är skolledningens ansvar att, tillsammans med lärarna och pedagogerna på fritids, kontinuerligt se över och försöka förbättra alla aspekter av undervisningen och fritidsverksamheten. När en utmaning blir för svår att hantera för lärare, elevhälsa och förstelärare behöver skolledningen delta i arbetet

5.2 PEDAGOGER OCH ANDRA VUXNA

Lärarna och pedagogerna på fritids, som tillbringar mest tid med eleverna, har nyckelroller för att skapa studiero och trygghet i skolan. Väl planerade lektioner och fritidsaktiviteter anpassade efter elevernas förutsättningar och ett tydligt, relationellt ledarskap hos de vuxna är nödvändigt för att eleverna ska känna sig trygga och motiverade att prestera väl i skolarbetet.

Det är vanligt att unga människor behöver testa sina gränser, det är en viktig del i att bli vuxen, att lära sig vuxenvärldens normer. De vuxnas uppgift är att stå stadigt kvar när eleverna ser hur långt de kan gå, vad som till exempel sker när de bryter mot skolans regler. Alla vuxna på skolan behöver vara tålmodiga, positiva och konstruktiva i arbetet med eleverna.

5.3 VÅRDNADSHAVARE

Vårdnadshavare har ansvar för sina barn och om vi ska lyckas väl i vårt uppdrag runt eleverna behöver vi deras aktiva och positiva medverkan. När eleverna är i skolan tar vi vuxna över en del av vårdnadshavarnas ansvar, men ytterst är det vårdnadshavarna som fattar nästan alla beslut om eleven. Vår tydliga förväntan är därför att vårdnadshavare samarbetar med oss för att tillgodose elevens behov och att vi som vuxna tillsammans hjälps åt att hitta bra lösningar runt eleverna när det behövs.

5.4 ELEVER

Alla elever har olika förmågor och befinner sig i olika grader av mognad. Det är elevernas rätt och del av deras utveckling att få göra fel, att få ifrågasätta, att få vara barn och därmed inte kunna förväntas agera som en vuxen. Vi tränar eleverna i att ta ett ökat ansvar genom att ställa tydliga, men rimliga, krav på dem.

6 DOKUMENT OCH RUTINER

För att skapa en bra systematik skriver vi ner hur vi jobbar. Här följer en kort översikt av vilket dokumentstöd vi har tagit fram och vad som är syftet med vart och ett av underlagen. För alla dessa dokument och rutiner gäller "ingen regel utan undantag", dvs att vi alltid måste anpassa våra insatser efter elevernas mognad och förmågor.

6.1 ÅTERKOMMANDE KARTLÄGGNING

För att veta om det råder studiero och för att tydligt signalera hur viktig denna fråga är har vi korta avstämningar tre gånger varje läsår där vi mäter och följer upp studieron i alla klasser på skolan.

Eleverna svarar på en kort enkät (tar max 10 minuter inklusive introduktion) under lektionstid och följer sedan upp resultaten med en diskussion som klassen dokumenterar och skickar till skolledningen. På det här sättet får vi en bra överblick och kan direkt sätta in insatser om det behövs.

6.2 ORDNINGSGREGLER

De kanske viktigaste reglerna är de vi brukar kalla för oskrivna. De allra flesta vet att vi måste bemöta andra människor med respekt och omtanke och att vi behöver vara rädda om saker så att de inte går sönder.

En av skolans uppgifter är att träna eleverna i att ta ett allt större ansvar för sina handlingar och att anpassa sig i ett socialt sammanhang. Ordningsreglerna är alltså inte bara ett sätt att skapa mer ordning, utan även en strategi för att utveckla elevernas förmågor. Vi vill förstås att eleverna ska uppföra sig väl, men också att de själva ska välja att följa skolans regler och sociala koder utan att vuxna på skolan behöver bevaka dem.

Konsekvenserna om eleverna bryter mot reglerna får aldrig användas för att straffa eleverna utan tanken är att de ska leda till ett ändrat beteende så att arbetssituationen blir bättre för eleven och alla andra på skolan.

Struktivskolans ordningsregler finns i på [Struktivs webbplats](#) och ses över varje år av vuxna och elever för eventuella justeringar.

6.3 KONSEKVENSTRAPPAN

I de flesta klasser och grupper behöver vi inte använda en konsekvenstrappa, eftersom eleverna redan följer pedagogernas uppmaningar och respekterar sina kamraters behov av god studiero. Om vi inte lyckas få till en god studiero i en klass eller grupp kan ett arbetssätt vara att prata med eleverna om de **tre första stegen**. De här stegen använder vi redan ju redan idag, men genom att vara tydliga inför eleverna skapar vi mer förutsägbarhet för dem.

Precis som alla insatser vi gör runt eleverna fungerar konsekvenstrappan bara för elever som är mogna nog att förstå den och kan kontrollera sitt beteende, om inte behöver vi göra andra insatser för dessa barn. Konsekvenstrappan är alltså en metod att få eleverna att utvecklas och förändra beteenden. Den är indelad i fem olika nivåer som vi vanligtvis (men inte alltid) följer steg-för-steg om situationen inte förbättras.

1. **Påminna**
Den vuxne ber vänligt eleven att upphöra med sitt störande beteende, påminner om att vi respekterar varandras behov av studiero.
2. **Säga ifrån**
Den vuxne gör en tydlig markering att beteendet genast måste upphöra.
3. **Följa upp**
Händelsen behöver följas upp mer noga. Det kan ske genom ett samtal med eleven direkt efter lektionen, ett telefonsamtal hem till vårdnadshavarna eller möte på skolan med eleven och vårdnadshavarna. Vid behov dokumenterar vi vår uppföljning i en [enkel mall](#).
4. **Ta fram en handlingsplan**
Vi gör en handlingsplan för eleven där vi kommer överens om vad eleven behöver göra och hur vi på skolan kommer stödja detta (se nedan).
5. **Sätta in disciplinära åtgärder**
Till slut kan vi behöva sätta in mer kraftfulla åtgärder, som till exempel en skriftlig varning, anmälan till polisen, placering i annan undervisningsgrupp eller avstängning från skolan.

6.4 INSATSBANKEN

Det finns många bra insatser som stödjer en god studiero. Vilka som passar bäst i en viss situation eller för en särskild grupp varierar, därför är det bra att ha en tydlig samling aktiviteter att välja från. Vår ambition är att löpande fylla på vår insatsbank och på så sätt kunna dela goda exempel, det som fungerar bra i en klass kan kanske prövas i en annan.

Det är bättre att välja bland insatser än att behöva uppfinna nya, även om vi förstår också gärna prövar nya idéer. Vår strävan är att aktiviteter som finns i insatsbanken ska vara konkret och avgränsade, någon som gör något som vi sedan kan följa upp. Vi har valt att sortera alla insatser i dessa grupper

1. **Kartläggande insatser** hjälper oss att få mer information om nuläget.
2. **Främjande insatser** identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för studiero i verksamheten. Arbetet riktar sig till alla elever och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem. All god undervisning främjar studieron och är alltså ett viktigt fokusområde.
3. **Förebyggande insatser** tar sikte på att minska risken för låg studiero utifrån identifierade riskfaktorer.
4. **Situationsstyrda åtgärder** sätter vi in vid en konkret, negativ situation där främjande och förebyggande åtgärder inte har räckt till.

Struktivskolans insatsbank finns på [Struktivs webbplats](#).

6.5 HANDLINGSPLANER FÖR ENSKILDA ELEVER

Ett fåtal elever kan ha stor påverkan på studiero och trygghet och vi behöver ibland göra konkreta insatser runt dem, både för deras egen och för kamraternas skull. När vi identifierar elever som inte har förmåga eller mognad att leva upp till de krav vi ställer, kan vi behöva ta fram en särskild handlingsplan. I den framgår bland annat hur vi konkret stöttar eleven för att inte hamna i negativa situationer och hur vi agerar om situationen ändå uppstår.

För att handlingsplanen ska fungera är det viktigt att involvera både elever och dess vårdnadshavare. Vi försöker också skapa planen så tidigt som möjligt när vi märker att ett barn har stora sociala utmaningar eller indikerar kommande svårigheter, så att vi kan undvika att situationen förvärras.

Handlingsplanen är alltid positivt och stödjande formulerad och utgår från en gemensam mall som, tillsammans med exempel på tidigare planer, gör det lättare att snabbt få fram ett bra stöd för eleven. Handlingsplanen fokusera på social utveckling till skillnad från åtgärdsprogrammet som mer handlar om kunskapsutveckling, även om de förstås har många kopplingar till varandra.

7 REFERENSER

Här är de viktigaste underlagen vi utgått från när vi skapat denna plan

- Skolinspektionen: [Skolors arbete med studiero och trygghet](#) (2020)
- Åsa Hirsh: [Relationellt ledarskap i klassrummet](#) (2020)
- Utbildningsförvaltningen: Trygghet och studiero i stadens skolor (2021)
- Neufeld: Att disciplinera utan disciplin ([webbplats](#))
- Skolinspektionen: Övergripande om studiero ([webbplats](#))
- Skolinspektionen: [Skolans arbete för att säkerställa studiero](#) (2015)
- Skolverket: Främja trygghet och studiero ([webbplats](#))
- Skolverket: Koll på studiero, stödmaterial ([webbplats](#))
- Elvén/Wiman: [Barn som bråkar](#) (2015)
- Skollagen om studiero och trygghet, 5 kap § 6 - § 14 ([webbplats](#))